

מילון מונחים ברישוי עסקים

א. מקור חוקי ברישוי עסקים

1. חוק רישוי עסקים – הוראות רשמיות כתובות ומחייבות את כל תושבי המדינה, המסדירות את מערכת הכללים הכללית בנוגע לרישוי עסקים, ואשר אושרו על ידי הכנסת.
2. מטרות החוק – חוק רישוי עסקים נועד להבטיח את קיומן של 7 מטרות:
  - (1) איכות נאותה של הסביבה ומניעת מפגעים ומטרדים
  - (2) מניעת סכנות לשלום הציבור והבטחה מפני שוד והתפרצות
  - (3) בטיחות של הנמצאים במקום העסק ובסביבתו
  - (4) מניעת סכנות של מלחות בעלי חיים ומניעת זיהום מקורות מים בחומרי הדברה, בדשנים או בתרופות
  - (5) בריאות הציבור, לרבות תנאי תברואה נאותים
  - (6) קיום תכליות דיני התכנון והבניה
  - (7) קיום הדינים הנוגעים לכבאות
3. תכליות דיני התכנון והבניה – הינה אחת מ 7 מטרות חוק רישוי עסקים כאשר החוק מפרט מהן ההפרות שנחשבות לפגיעה מהותית בדיני התכנון והבניה.
4. תקנות רישוי עסקים – מערכת כללים יותר מפורטת הנוגעת ליישום הוראות חוק רישוי עסקים. התקנות יותקנו רק לקיום מטרות החוק ורק על ידי מי שהוסמך להתקין בחוק. (סעיפים 9-11ג לחוק רישוי עסקים מקנים סמכויות לשרים הרלוונטיים להתקין תקנות בנוגע לרישוי עסקים בתחומם)
תקנות רישוי עסקים (הוראות כלליות) – תקנות שהוצאו על ידי שר הפנים ודנות, ככלל, בפרוצדורה והטפסים של הוצאת רישיון עסק.
תקנות רישוי עסקים אחרות – תקנות שהוצאו על ידי השרים הרלוונטיים והנוגעות לדרישות נותני האישור מבעלי עסקים על מנת לקבל את אישורם למתן רישיון.
5. צו רישוי עסקים (עסקים טעוני רישוי) – התוספות לצו מפרטת כ-185 סוגי עסקים הטעונים רישוי עסק, מיהם נותני האישור שאישורם נדרש לשם מתן הרישיון, הצורך בעמידה בחוקים נוספים לקבלת רישיון עסק, תקופת תוקף הרישיון ועוד. הצו נחתם על ידי שר הפנים. חשוב – בחוק עצמו (סעיפים 2 עד 2 ח) (קיימות התייחסויות למספר סוגי עסקים ספציפיים, בנוסף לאמור בצו).
6. קבוצה בצו – חלוקה שך פריטי רישוי ל-10 תחומי עיסוק מרכזיים.
7. פריטי רישוי – סוגי העסקים אשר לשם ניהולם נדרש רישיון עסק. נקרא גם סוגי עסקים טעוני רישוי
מספר פריט – המספר המופיע בצו, בצדו הימני של כל פריט רישוי. המספר יציין את הקבוצה אליה משתייך פריט הרישוי ואת מספרו הסיידורי באותה קבוצה. רישיון עסק יינתן לפי מספר פריט הרישוי.

מחלקת רישוי עסקים

אל עזי • בית גוברין • בית ניר • גל און • גת • ורדון • כפר-הר"ף • כפר מנחם • נגבה • נחלה • סגולה • קדמה • רבדים • שדה יואב

8. עסק טעון רישוי – עסק שנמצא ברשימת העסקים הטעונים רישיון בצו רישוי עסקים.
9. עסק שאינו טעון רישוי – עסק שלא נמצא ברשימת העסקים בצו רישוי עסקים.
10. מפרטים אחידים – רשימת המסמכים, התנאים והדרישות הממצה והמחייבת, שעל כל נותן אישור לפרסם ביחס לכל עסק. המפרטים האחידים מפורסמים באתר "ממשל זמין" והודעה על מועד פרסום תפורסם ב"רשומות". בתיקון 34 נקבע לוח זמנים קשיח לפרסום מפרטים אחידים לכל סוגי העסקים, למעט אלו שקבלו פטור מפרסום מפרט אחיד וזה מצוין בצו.
11. חיקוק אחר – חוקים אשר מתן רישיון על פיהם הינו תנאי למתן רישיון עסק. רשימת החוקים מצויה בטור ז' בצו.
12. חוק עזר רשותי – חוק הנחקק על יד רשות מקומית ומסדיר נושאים שונים בתחומי אותה הרשות בלבד, כגון – קביעת ארנונה, הסדרת חניה, שעות פתיחת עסקים ועוד.
13. נותני אישור – הגופים המפורטים בצו רישוי עסקים, אשר לצורך קיום מטרות החוק, אישורם נדרש לשם מתן רישיון לעסק.

השר להגנת הסביבה	איכות נאותה של הסביבה ומניעת מפגעים ומטרדים
השר לבט"פ (משטרה)	מניעת סכנות לשלום הציבור והבטחה מפני שוד והתפרצות
שר העבודה והרווחה	בטיחות של הנמצאים במקום העסק או בסביבתו
שר החקלאות	מניעת סכנות של מחלות בעלי חיים ומניעת זיהום מקורות מים בחומרי הדברה, בדשנים או בתרופות
שר הבריאות	בריאות הציבור, לרבות תנאי תברואה נאותים
השר לבט"פ (כבאות)	קיום הדינים הנוגעים לכבאות

14. רשומות – הפרסום הרשמי של מדינת ישראל בו מתועדים החוקים התקנות והצווים וכל הודעות רשמיות נוספות הנדרשות על פי חוק. ברשומות יפורסמו החוקים שנחקקו, הצעות חוק, תקנות, ילקוט הפרסומים, חיקוקי שלטון מקומי ועוד.

ב. תהליך רישוי עסקים

15. חוות דעת מקדמית – חוות דעת הניתנת ע"י רשות הרישוי או נותן האישור, על התאמת עסק לדרישותיהם ורשימת התנאים המוקדמים שעל העסק לקיימם לפני שיינתן אישור או רישיון.
16. בקשה להיתר מזורז- בקשה לקבל היתר באחד מההליכים המזורזים על פי החוק על סמך תצהיר של בעל העסק. עם התקיימות כל דרישות החוק, יינתן לעסק רישיון.
17. הגשת בקשה לרישיון- עסק שטעון רישיון עפ"י הצו, יגיש בקשה בטפסים ובאופן המפורטים בתקנות הכלליות.

מחלקת רישוי עסקים

אל עזי • בית גוברין • בית ניר • גל און • גת • ורדון • כפר-הר"ף • כפר מנחם • נגבה • נחלה • סגולה • קדמה • רבדים • שדה יואב

18. מתן אישור לרישיון- מתן אישור לרישיון- כאשר הועברה בקשה לרישיון אל נותן האישור הוא יבדוק אותה, ואם העסק מקיים את כל התנאים הנדרשים ע"י אותו נותן אישור, הוא יעביר לרשות הרישוי את אישורו למתן רישיון.
19. הצהרה בדבר דיני תכנון ובניה – הצהרה של בעל העסק כי ניתן היתר לבניית המקום בו יפעל העסק או שהוא לא הצליח, בשקידה סבירה, לאתר את ההיתר, וכי בעל העסק לא ביצע עבודה טעונת היתר ללא היתר – מוגש יחד עם הבקשה הראשונית במסלולים המזורזים.
20. תצהיר עמידה בכל התנאים והדרישות - הגשת תצהיר בדבר עמידה בתנאים של נותן אישור אשר אישורו נדרש לשם מתן רישיון, כאשר תצהיר זה מחליף את אישור נותן האישור (נכון למועד זה- אפשרות זו קיימת רק ביחס לאישורי כיבוי אש. בצו רישוי עסקים מצוין ר"ת בעמודה הרלוונטית לכיבוי אש). אישור זה מתייחס לקבלת תצהיר במקום קבלת אישור נותן אישור ספציפי לעסקים המצויים במסלול רגיל. אין להתבלבל בין הגשת תצהיר זו לבין המסלול "רישיון על יסוד תצהיר" שבו התצהיר מוגש יחד עם השלמת המסמכים.
21. רישוי ללא אישור- בצו רישוי עסקים קיימים נותני אישור אשר הבקשה לרישיון עסק מועברת אליהם לידיעה בלבד יסומן בצו (+), לא נדרש אישורם של נותני אישור אלה לשם מתן רישיון לעסק.
22. תנאי מוקדם - רשות הרישוי או נותן אישור רשאים להתנות את מתן הרישיון, ההיתר הזמני, ההיתר המזורז או האישור, לפי העניין, בתנאים שיש לקיימם לפני שיינתן הרישיון, ההיתר הזמני או ההיתר המזורז. תנאים אלו נקראים "תנאים מוקדמים".
23. תנאי ברישיון – תנאים המצויים בתוך רישיון העסק אשר על בעל העסק לקיימם.
24. תנאי נוסף ברישיון – תנאי נוסף של נותן אישור או של רשות הרישוי שבעל עסק מתבקש לקיימו לאחר שכבר ניתן לו רישיון.
25. הנפקת רישיון – מתן רישיון עסק לבעל העסק על ידי רשות הרישוי.
26. תוקף רישיון – התאריך הרשום ברישיון העסק לתקופת תוקפו. בכל רישיון עסק יירשם עד מתי הרישיון בתוקף.
27. היתר זמני – היתר לעסוק בעסק טעון רישיון, לתקופה מקסימאלית של עד שנה, אשר ניתן בניסבות מוצדקות להאריכו עד שנתיים. היתר יינתן לעסק לפני מתן הרישיון. היתר זמני יינתן בדרך כלל לעסק שנותן אישור אחד או יותר לא נתנו תגובתם במועד המחייב ביחס למתן רישיון.
28. רישיון זמני- רישיון עסק שרשות הרישוי קבעה לו תקופת תוקף קצרה יותר מזו שנקבעה בצו ובתנאי שהיא לא תפחת משנה אחת.
29. סירוב למתן רישיון – הודעה לבעל העסק כי בקשתו למתן רישיון סורבה. על הסירוב להיות מנומק.

מחלקת רישוי עסקים

אל עזי • בית גוברין • בית ניר • גל און • גת • ורדון • כפר-הר"ף • כפר מנחם • נגבה • נחלה • סגולה • קדמה • רבדים • שדה יואב

30. ביקורות – ביקורות הנערכות בעסק על ידי פקחי רשות הרישוי או על ידי פקחי נותני האישור השונים.
31. דו"ח ליקויים- החל מיום 19.1.1 -לאחר כל ביקורת, יוציא עורך הביקורת דו"ח כתוב המפרט את הליקויים שמצא בעסק בתוך 30 יום מעריכת הביקורת, החוק מפרט מה יכלול דו"ח ליקויים אי תיקון ליקויים שהוגש לגביהם דו"ח ליקויים מהווה עבירה לפי החוק.
32. אכיפה- ההליכים הננקטים נגד עסק המתנהל ללא רישיון או היתר, או בניגוד לתנאי הרישיון או היתר שניתן לו.
33. השגה – מי שרואה עצמו נפגע מהחלטת רשות רישוי שלא לתת לו רישיון או מתנאים שנדרש לעמוד בהם על ידי נותני אישור רשאי להגיש השגה לרשות הרישוי או לנותני האישור.
34. מרכז שירות משותף- מרכז שמוקם על ידי רשות הרישוי, המשותף לכל גורמי הרישוי ברשות ולנותני האישור, שנועד לייעל את הליכי הרישוי ולסייע לבעלי עסקים ולמבקשי רישיון.
35. נגישות- החוק קובע כי לא יינתן רישיון לעסק שאינו עומד בתנאי חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות בתיקון 34 הורחבו סמכויות הממוה על הנגישות והוא יוכל אפילו לבטל רישיון עסק.

ג. הסדרת תהליך הרישוי-סוגי רישיונות והיתרים

36. רישיון עסק – רישיון עסק הניתן לבעל עסק שעמד בכל הדרישות והתנאים של נותני האישור ורשות הרישוי, הרישיון יינתן, בדרך כלל, לתקופה הנקובה בצו.
37. רישיון זמני – ראו סעיף 29 לעיל
38. רישיון לצמיתות – רישיון, שאינו מוגבל בתקופת זמן, הניתן לעסק לצמיתות בהתאם להוראות הצו, החל מיום 19.1.1 צו רישוי עסקים אינו מאפשר מתן רישיונות לצמיתות. מי שקיבל רישיון לצמיתות לפני 19.1.1 ותוקף הרישיון קוצר ל 15 שנה, הרישיון לצמיתות שהוצא לו יישאר בתוקף, מי שהיה לו רישיון לצמיתות ולפי הצו מ 19.1.1 הרישיון קוצר לתקופה של פחות מ 15 שנה, יוצא לו רישיון חדש לתקופה הנקובה בצו החדש.
39. רישוי במסלול מקוצר- מתן רישיונות והיתרים במסלולים מקוצרים על סמך תצהירים ומסמכים שיידרשו, רשימת העסקים הנכללים במסלולים אלו תפורסם בעתיד בצו רישוי עסקים. רישוי במסלול מקוצר מותנה בפרסום מפרטים אחידים לסוג העסק הרלוונטי.
40. רישוי דיפרנציאלי – מערכת הכללים הקובעת הליכים מקוצרים שונים לעסקים בעלי מורכבות שונה, להוצאת היתרים מזורזים ורישיונות.(רישיון על יסוד תצהיר, היתר מזורז א' או ב' ורישיון בהליך רגיל) פירוט העסקים הנכללים בכל קבוצה של הליכים מקוצרים יפורסם בצו רישוי עסקים, הליך הרישוי הדיפרנציאלי יחול על עסקים להם פורסמו מפרט אחיד.

מחלקת רישוי עסקים

אל עזי • בית גוברין • בית ניר • גל און • גת • ורדון • כפר-הר"ף • כפר מנחם • נגבה • נחלה • סגולה • קדמה • רבדים • שדה יואב

41. רישיון על פי תצהיר – מסלול רישוי מקוצר על פיו יינתן רישיון לבעל עסק רק על פי תצהירים שיגיש. צו רישוי עסקים יכלול בעתיד רשימת עסקים הנכללים במסלול זה. רישוי במסלול זה מותנה בפרסום מפרטים אחידים.
42. היתר מזורז א' ו ב' – מסלול רישוי מקוצר על פיו יינתן היתר לבעל עסק להפעיל את עסקו על סמך תצהירים ואישורים נדרשים שיגיש. לאחר מתן ההיתר ובמידה והעסק עמד בכל הדרישות, יקבל בעל העסק רישיון. צו רישוי עסקים יכלול בעתיד רשימת עסקים הנכללים במסלולים אלו. רישוי במסלול מקוצר מותנה בפרסום מפרטים אחידים לסוג העסק הרלוונטי.
43. עסק נייד- עסק שעוסקים בו גם בתחום של רשות מקומית ספציפית וגם מחוצה לה. רישיון לעסק כזה יינתן על ידי רשות הרישוי המקומית שבתחומה נמצא מרכז העסק.
44. מפעלים בטחונים – מפעלים בהם עוסקים בפיתוח, בייצור, בעיבוד, באריזה או באחסנה של חומרי נפץ, חומרי הדף או בציוד לחימה או בתיקון ציוד לחימה, ושנקבעו ככאלו על ידי שר הביטחון. רישוי מפעלים אלו ייעשה על ידי היחידה לרישוי מפעלים בטחונים במשרד הפנים, ולא על ידי הרשות המקומית. חוק רישוי עסקים קובע הוראות מיוחדות לרישוי מפעלים אלו, בפרק נפרד.

ד. ביקורת ואכיפה

45. ביקורת לפני קבלת רישיון – עם קבלת בקשה לרישיון- יערכו רשות הרישוי ונותני האישור ביקורת בעסק לשם בדיקת התאמתו לנתונים שנמסרו על ידי בעל העסק ועמידתו בדרישותיהם. עורכי הביקורת יודיעו לבעל העסק, אשר אינו עומד במלא הדרישות, אילו שינויים נדרשים על מנת שיוכלו לתת אישורם.
46. ביקורות בעסקים – ביקורות הנעשות בעסקים הטעונים רישיון באופן שוטף- בין אם ביקשו רישיון ובין אם לאו, וכן ביקורות בעסקים שיש להם רישיון עסק שנועדו לבדוק עמידת עסקים בתנאי הרישיון והחוק.
47. דו"ח ליקויים – ראי סעיף 32 לעיל.
48. ביטול רישיון – הליך בו נוקטת רשות הרישוי או נותני האישור לשם ביטול רישיון שניתן לעסק. הביטול ייעשה רק לאחר שיאפשרו לבעל העסק להשמיע טענותיו.
49. צו הפסקה מנהלי – צו המוצא על ידי רשות רישוי או מי שהוגדר בחוק מקרב נותני האישור המורה על סגירת העסק. צו יוצא לעסק המהווה סכנה ממשית או שיש חשש ממשי לפגיעה בציבור כתוצאה מפעילותו, בהתאם למטרות החוק. החל מיום 20.7.1 ניתן להוציא צו הפסקה מנהלי לעסק חדש עד 18 חודשים הפועל ללא רישיון או היתר, גם אם אינו מהווה סכנה ממשית. הצו יוצא לתקופה של עד 30 יום. הארכת הצו טעונה אישור בית המשפט. לא נקבעה הגבלה בחוק לתקופת ההארכה על ידי בית המשפט.
50. צו מניעת פעולות- צו להפסקת פעולות הכנה לניהול עסק או לפתיחתו או לשימוש במבנים, בחצרים או במקרקעים לצורך ניהול עסק הטעון רישוי. צו כאמור יינתן על ידי בית המשפט.

מחלקת רישוי עסקים

אל עזי • בית גוברין • בית ניר • גל און • גת • ורדון • כפר-הר"ף • כפר מנחם • נגבה • נחלה • סגולה • קדמה • רבדים • שדה יואב

51. צו הפסקה שיפוטי ללא כתב אישום - צו המוצא על ידי בית המשפט להפסקת העיסוק בעסק ללא שהוגש קודם לכן כתב אישום נגד העסק. אין הכרח לנקוט הליכים אחרים נגד עסק על מנת לבקש מבית המשפט להוציא צו כזה. הוצאת צו כזה הינה סמכות חדשה שניתנה לבתי המשפט בהתאם לתיקון 34 (החל מ 19.1.1)

52. צו הפסקה שיפוטי לאחר הגשת כתב אישום – צו להפסקת העיסוק בעסק שיוצא על ידי בית משפט לאחר שהוגש נגד העסק כתב אישום ובטרם התברר התיק

53. צו הפסקה שיפוטי לאחר הרשעה- צו להפסקת העיסוק בעסק שיוצא על ידי בית המשפט לאחר שבעל העסק הורשע בניהול עסק ללא רישיון או בניגוד לתנאי רישיון. תוספת- בית משפט יכול לקבוע כי צו הסגירה ייכנס לתוקפו תקופה מסוימת לאחר מתן פסק הדין ("צו דחוי"). מאחר ומדובר בפרנסתם של בעלי העסקים ועובדיהם- צווי סגירה בדרך כלל יהיו דחויים למספר חודשים ולעיתים אף יותר.

54. אחריות קפידה- אחריות למעשה פלילי גם ללא קיום כל יסוד נפשי (כוונה, עצימת עיניים, רשלנות וכו'). אחריות על פי חוק רישוי עסקים הינה אחריות קפידה.

ה. המרחב המוניציפלי

55. חברי מועצה- האנשים שנבחרו בבחירות לרשויות המקומיות. סמכויותיהם וחובותיהם נקבעות בחוק.

56. רשות רישוי – בתחומי רשות מקומית- ראש הרשות המקומית או מי שראש הרשות המקומית הסמיכו לכך, באזור גלילי- מי שהוסמך על ידי שר הפנים, במפעלים ביטחוניים – היחידה לרישוי מפעלים ביטחוניים במשרד הפנים.

57. אזור גלילי – אזור שאינו מצוי בתחומי רשות מקומית כלשהי ולכן תהליך הרישוי מתבצע על ידי מחוזות משרד הפנים.

58. ועדה מקומית לתכנון ובניה- נקראת לעיתים בקיצור גם ועדה מקומית. זוהי וועדת התכנון הנמוכה ביותר המוסמכת לתת אישורים והיתרים בתחום התכנון והבניה על פי הסמכויות שהוקנו לה בחוק (מעליה קיימות וועדות מחוזיות וארציות).

59. מחזיק תיק רישוי עסקים – בדרך כלל זה יהיה חבר מועצה אשר יהיה אחראי על תחום רישוי עסקים. במקרים רבים, מחזיק התיק יהיה גם זה שהוסמך על ידי ראש הרשות כרשות רישוי. יש רשויות בהם הסמכויות למתן רישיון ניתנו לעובד של הרשות והוא זה שנותן רישיונות ומחזיק תיק הרישוי קובע מדיניות .

60. אגרות רישוי – האגרות שיש לשלם בהגשת בקשות שונות על פי חוק ותקנות רישוי עסקים. הסדרת תהליך הרישוי.

61. היתר לילה – היתר הנדרש, לעסק המבקש לפעול בשעות מעבר לאלו שנקבעו בחוק העזר הרשות, לשם קביעת הכללים למתן " היתרי לילה" נדרשת חקיקת עזר מפורטת.

מחלקת רישוי עסקים

אל עזי • בית גוברין • בית ניר • גל און • גת • ורדון • כפר-הר"ף • כפר מנחם • נגבה • נחלה • סגולה • קדמה • רבדים • שדה יואב

62. היתר להצבת פרגוד חורף- היתר לסגירה זמנית של שטח המצוי מעבר לתחומי העסק לתקופה מסוימת. בדרך כלל מדובר בסגירה של זכוכית בשטחים המצויים במדרכות לתקופת החורף וכו'.
63. היתר להוצאת סחורה מחוץ לעסק – היתר היכול להינתן לפי חוק עזר ברשות להציב, במהלך שעות העבודה, סחורה של העסק מחוץ לתחומו.
64. חוקי עזר ברשות- חוק עזר שתקף בתחומה של רשות מקומית מסוימת. חוק עזר חייב להיות מאושר על ידי מועצת הרשות המקומית ולא להידחות על ידי שר הפנים, על מנת שייכנס לתוקף.
65. מפרטי רשות הרישוי- המסמכים הנדרשים מטעם רשות הרישוי והתנאים הנדרשים על ידה וכל החלטה או הוראה אחרת מטעמה לעניין סוג מסוים של עסקים לרבות החלטות לעניין רכולות, חוקים אחרים אשר נדרש כי יתנו רישיון בטרם מתן רישיון עסק וחוק עזר בכל הנוגע לעסקים הכלולים במפרט האחיד. מפרטי הרשות יפורסמו באתר האינטרנט שלה.
66. ועדה בין משרדית – וועדה שהוקמה מכוח החלטת ממשלה, בה יושבים נציגים של משרדי הממשלה הרלוונטיים – משרד הפנים, משרד המשפטים וכל נותני האישור – וכן נציגות מהשלטון המקומי. תפקידה של הוועדה הבין משרדית להמליץ לשר הפנים על תיקוני חקיקה או שינוי מדיניות בתחום רישוי עסקים.